

ne volna szellemi és lelki fedezete annak a nyaktörő történelmi vállalkozásnak, amelynek nekivágtunk, hogy elkerüljük a teljes összeomlást”. A szerző azonban fel tudja emelni fejét, és az események hatására az általa újjászületett európai nemzetnek nevezett Magyarországgal kapcsolatban így fogalmaz: „Európa nem ott van, ahol készen van [...] Ahol készül, ahol fájdalmasan megszületőben van, ott dobog leghangosabban Európa árva szíve.” Csengery Dénes ha élne, talán tudna arra válaszolni, hogy megszületett-e már Magyarország.

BÍRÓ MÁTYÁS

(Válasz Kiadó, Budapest, 2003, 384 oldal, 2450 Ft)

CS. LISZKA GYÖRGYI:

Ezüstszálon

Cs. Liszka Györgyi nyolc férfit ajánlékozott nekem. Együltében, egy kötetben. Egy nőnek egy nőtől, szólt a dedikáció. Csillogó szemmel újságolta, hogy a dunaszerdahelyi Vámbéry Kávézóban a tavaszi könyvbemutatón teltház volt, még az utcán is álltak, és a kötetben meginterjúvolt férfiak jelenlétükkel is megtisztelték az eseményt.

Cs. Liszka Györgyi felvidéki és magyarországi írók, költők, kiadóve-

zetők közül szemezgetett. Bekukkantást nyerhetünk a magánéletükbe, a színpalak mögé, megnyílnak, kötetlenül csevegnek gyerekkorukról, magyartanáraikról, családjukról, a nőkhöz való viszonyukról. Az interjúkötet mindazt tartalmazza, ami a lexikonokból és szépirodalmi műveikből hiányzik. Hiányt pótol, leplet ránt le.

A borító betűi Hizsnyai Zoltán, Bereck József, Grendel Lajos, Tózsér Árpád, Esterházy Péter, Bettes István, Barak László és Varró Dániel fényképeit rejtik, a hátoldalról pedig a kérdező-szerkesztő arcképe kukkant ránk. Ő adott a kötetnek formát, rövidített, elhagyott, helyreporozta az élősavas válaszokat. „Amikor még a felvidéki Új Nőben dolgoztam, az igazgatónő kért fel, hogy készítsék interjúkat. Hiába visszakoztam” – vallja be Cs. Liszka Györgyi. Az Új Nő hasábjain megjelent „helyhiányos” interjúk most egységesen jelenhettek meg könyv alakban, terjedelmesebb formában; végre papírra kerülhetett a magnószalagok tartalma szinte teljes terjedelmében. Szinte, mivel a szerkesztő szelektált a titkok közt, miket tarthat meg magának és mit oszthat meg az olvasóval.

Az interjúkötet első számú kérdeztette Bereck József, a Csallóköz főszerkesztője. Szerényen amatőr írónak nevezi magát, és a sorok közül zárkózott, visszahúzódozó, családcentrikus férfi képe rajzolódik ki előttünk. Hizsnyai Zoltánt más fából faragták,

igazi „fenegyerek”, aki már somszédés közben költött verseket apjával a fán gyerekkorában. Hizensyai volt patkparti harcos, sziget- és fűzfavárépítő, népdalgyűjtő, színpadi ember, az Iródia tagja, és jelenleg sok egyéb elfoglaltság mellett a Kalligram főszerkesztője. Bettes Istvánról megtudhatjuk, hogy folyton-folyvást úton van. A honfoglalás kori, későbbiekben nemesi család ivadékának neve a „bötűs” szóra vezethető vissza, tehát ez is tükrözi foglalkozását. Parasztudvarban nőtt fel a nagyanyjánál, gombászott és tekenőzött a megáradt Balogon, és gyakran kapált az asszonyokkal, „aztán amikor megszólaltam, majd hanyatt estek, még a kapát is elejtették, olyanokat tudtam mondani”, vallja be, de bővebben nem fejt ki, mit ért ez alatt. Grendel Lajos, sok irodalmi díj büszke tulajdonosa matematika–fizika szakosként kezdett, majd hamar észbe kapott, hogy a bölcsészkaron a helye, és az angol–magyar szakhoz pártolt, hogy megtanulja a „szakmát”. Az Esterházy-interjú is elkészült, bár a kérdezett úgy vélte, „nem normális dolog, hogy az írók beszélnek. Az író nem beszélő állat, az író az író állat!” Tózsér Árpád többek közt bevallja: „nagyon csalódott voltam, amikor először találkoztam ezzel az úgynevezett íróársadalommal”, majd irodalmi tapasztalatait adja át, dicséri a nőket, és megismerjük úgy is, mint apát és síelőt, aki ismeri a talaj nyelvezetét. Barak László, a Nap Kiadó igazgató-

ja, tervtúlteljesítő, népművelő, önkormányzati képviselő és New York-imádó megosztja velünk, hogy csupán egyetlen díja van, a kiagyalt Dzsungel-díj, ami egy üveg grúz konyakot foglalt magában. A kötetből az is kiderül, hogy Varró Dániel a nővérét akarta túllícitálni, ezért adta versírásra a fejét. Szereti a stílusjátékokat, nem akar nagyot mondani. Szerény, tartózkodó, vonzó személyiség, akinek tetszenek a tarka-barka szövegek, és úgy véli, hogy amit befogad és nem lök ki a szöveg, annak benne a helye.

És hogy mi is az ezüstpillanat, Tózsér Árpád szájából hangzik el: „Hogyha hátranyúlok, még fogom apám, anyám kezét, ha előre, akkor meg már a gyermekeimét... Megérezni ezt a kozmikus egységet, ez az ezüstpillanat, melyben talán a mindenség található.” Hogy mennyire sikerült ezüstpillanatokot fűznie Cs. Liszka Györgyinek az ezüstszállra, döntse el mindenki maga.

PÉNZES TÍMEA

(*Nap Kiadó, Dunaszerdahely, 2003, 191 oldal*)

SIKLÓSSY LÁSZLÓ:

A régi Budapest erkölcsse

A műkedvelő tudós Siklóssy László kíváncsisága, választott témája iránti szeretete, és a valóságtól olykor-